

Agapé

Megfigyeltétek-e már, hányfélék is a városok? Szerintem háromfélék, akárcsak az emberek: vagy vendégszeretőek, vagy zordak, vagy óvatosan barátok. A kikötők és a síkságra épült városok barátságosak, mindenkit szívesen fogadnak; a hegytetőkön gubbasztó városok dacosak és zárkóztak, és a harmadik fajta, ami nem is síkon, de nem is hegytetőn épült, a kettő keveréke. Ilyen város például Róma, ilyen se-nem-kikötő, sem-nem-erőd, hanem ilyen is, olyan is: dombokra épült, mégpedig éppen hétére. Öreg város: ha az időnek súlya volna, mint a köveknek, azt hiszem, már rég beszakadt volna alatta a föld.

Nos, nemrég ebben a vénséges városban jártam, dombra fel, dombról le. Az egyik halmon a hét közül mindenféle templomok állnak magas ciprusok közt, amelyek úgy veszik őket körül, mint óriás zöld gyertyák: ha egy angyal meggyújtaná a hegyüket, az egész domb fényességbe borulna.

Úgy esett, hogy aznap a városnak ebben a részében rajtam kívül alig járt valaki: a súlyos kapuszárnyak mögött itt is, ott is nagy csöndesség honolt. Az egyik apró épületben a sok közül meglepő látvány fogadott: a templom közepén egyetlen hosszú márványasztal állt, más berendezési tárgy semmi. Úgy tűnt, itt kivételesen súlya lett az időnek, mert az asztallap gyanánt szolgáló követ négy markos kőoroszlán bírta csak el: ezek voltak az asztal lábai. A sima márványlapon régi írás állt, latinul, amelyet alig tudtam kibetűzni: de a vésett nagybetűk néhány szóban elmesélték, mit keres itt a templom, és főleg, hogy mit keres közepén egy asztal.

Ezeröttszáz éve Róma egyházi elöljárója egy bizonyos Gergely volt, akit később „Nagy” meg „Szent” nevekkel tiszteltek meg, de amíg élt, egyszerűen csak püspöknek szólították. Szokása volt, hogy a háza mellett épített teremben minden vasárnap megvendégelt tizenkét szegényt, akiknek aznap nem volt mit enniük: hogy ugyanazokat-e vagy mindig másokat, nem tudom.

Egyszer történt, hogy bár csak tizenkét terített volt, tizenhárman jelentek meg az asztalnál: s hogy senkit meg ne sértsenek, helyet szorítottak valahogy a tizenharmadiknak is. Jól tették, mert a hivatlan vendég egy angyal volt, aki alighanem próbára tette a házigazdát, vajon vendégszeretete valódi-e, vagy csak kedves megszokás; hogy Gergely szíve a dimbes-dombos város melyik feléhez húz igazán, a barátságoshoz-e vagy a zordonhoz. Mert azt tudni kell, hogy az angyalok szívesen telepednek időről időre az emberek asztalához. Vendégségben járnak itt a földön, s csak ők tudják, égi állomáshelyükről milyen hosszú és tikkasztó is az út idáig. Megtelepszene tehát minálunk, de csak olyan helyen pihenhetnek meg, ahol a vendégszeretet valódi, és képmutatástól mentes: mert ugyanazt találják, mint odafönn, és egy kicsit ilyenkor talán otthon is érzik magukat. Erőt gyűjtenek a visszaútra. Ezért is kapta az ilyen barátságos, templom-melletti vasárnapi vendéglátás azt a nevet, ami megmutatja, miben is áll a lényege, hogyan lehet angyalokat fogadni vele – mert az illet úgy szokás nevezni azóta is, görög szóval, hogy *agapé*, vagyis hogy szeretet.

NAC SINÁK GERGELY ANDRÁS